

Lauri Läänemets
Siseministeerium
info@siseministeerium.ee
Pikk 61
15065, Tallinn

25.02.2024 nr 10-1/540-1

Diginomaadidele kehtestatud nõuetest

Austatud Lauri Läänemets

Meie 1. veebruaril toimunud kohtumise jätkuna esitan Majandus- ja Kommunikatsiooni-
ministeeriumi (*edaspidi MKM*) murekohad ja ettepanekud diginomaadidele seatud nõuete osas.

Diginomaadid on inimesed, kes on ühendanud võimaluse teha kaugtööd ja reisimise. Nad panustavad sihtriigi majandusse peamiselt läbi tarbimise (nt majutus, toitlustus, transport ja meelelahutus jt). Erinevalt keskmisest turistist kulutavad diginomaadid tänu oma pikaajalisele viibimisele ja ainulaadsetele vajadustele (nt töötamiseks sobivad ühiskontorid või vaiksed kohvikud; pikemaajaline majutus võrreldes tavaturistiga; ligipääs kohalikele äri- ja võrgustikuüritustele; stabiilne- ja kiire internetiühendus; kogukonna ja sotsiaalse suhtluse võimalused) sageli rohkem, tuues seeläbi sihtriigi majandusse olulise lisapanuse. Tavaliselt on diginomaadid kõrgharidusega ja ettevõtlikud inimesed, kes omavad laia kontaktide võrgustikku ning see annab neile potentsiaali stimuleerida kohalikku ettevõtluskeskkonda ja innovatsiooni. Lisaks toimivad nad efektiivselt sihtkoha saadikutena, tugevdades Eesti kui eduka digiriigi kuvandit. Oma kogemusi jagades meelitavad diginomaadid siia uusi välituriste ning suurendavad seeläbi kohalike turismiettevõtete tulu.

Diginomaadid on seega olulised Eesti majandusse panustajad, kuid eristume teistest Euroopa riikidest rangemate nõuetega. Mõned riigid üle maailma on samas asunud diginomaadide jaoks tingimusi atraktiivseks muutma, et toetada sellega kohalikku ettevõtlust ning avaldada positiivset mõju riigi majandusele.

Diginomaadid taotleavad sihtriigis kaugtöö tegemiseks asukohast sõltumatu töötajana viisa (viisa kaugtöö tegemiseks ehk diginomaadi viisa, DNV). Eesti on andnud ajavahemikul 2020-2024 välja 535 DNV-i. Meile teadaolevatel andmetel¹ on diginomaadi keskmine eelarve Eestis 2000 eurot kuus (elukoht, toit, meelelahutus), mis teeb diginomaadide seniseks panuseks Eesti majandusse ca 50 miljonit eurot (arvutuskäik: väljaantud viisade arv X keskmine kuu eelarve X eeldatav Eestis veedetud aeg).

¹ Digital NomadVisa Whitepaper by LILY BRUNS & LEANNALEE 2023 (<https://nomadlist.com/>): How Much Does it Cost to be a Digital Nomad? (whitecollarwanderer.com)

Oluliseks diginomaadide Eestisse tuleku takistuseks on viisataotluse piisavate rahaliste vahendite määra nõue. Nimelt on alates 01.01.2023 siseministri määruse „Pikaajalise viisa andmise, viibimisaja vormistamise ja viibimisaja pikendamise kord ja tähtajad ning piisavate rahaliste vahendite määr“ § 15, lg 7 alusel nõutud, et diginomaad teeniks päevas 150 eurot ehk keskmiselt 4500 eurot kuus. Eristume selgelt teistest (Euroopa) riikidest, kes samuti diginomaade meelitavad. Näiteks on ka 2023. aastal EAS ja KredExi ühendasutuse turismiosakonna Suurbritannia turundustegevuste raames Suurbritannia potentsiaalsetelt diginomaadidelt tulnud info, et see määr on liiga kõrge. Samas oleme näinud huvi kasvu meie viisa vastu just Suurbritanniast (pärast Brexitit).

Diginomaadide jaoks Eesti atraktiivsena hoidmiseks on oluline püsida konkurentsivõimeline teiste meie otseste konkurentidega diginomaadide sihtriikide hulgas. Diginomaadide piisavate rahalise vahendite nõuete näited:

- Horvaatia - 2232 eurot kuus või summa pangas 26 790 eurot 12 kuuks. Lisaks 10% iga pereliikme eest;
- Portugal - 3040 eurot kuus, lisaks iga täisealise perekonnaliikme eest 380 eurot ja lapse eest 254 eurot kuus;
- Malta - 2700 eurot kuus;
- Hispaania - 2160 eurot kuus;
- Läti - 3432 eurot kuus;
- Ungari - 2000 eurot kuus.

Eesti palganõue on vaadeldud riikidest kõige kõrgem nii absoluutväärtuses kui ka suhtelistes näitajates. Riigi keskmise palgaga võrreldes on Eesti nõue suurusjärgus 2,4 brutopalka või 3,1 netopalka. Kõige lähemal sellele on Läti nõue, kuid ülejäänud riikidest eristub Eesti selle näitaja poolest oluliselt. Samas ei ole diginomaadide jaoks (otseselt) oluline kohalik palgatase, vaid hinnatase. Ka hinnataset arvestades on Eesti palganõue oluliselt kõrgem kui teistel riikidel. Lätiga võrreldes on Eesti piirang suurusjärgus 15% suurem, ülejäänud riikide keskmisest aga 50-60% kõrgem.

	Diginomaadi palganõue, eurot kuus	Palganõue/keskmise brutopalk	Palganõue/keskmise netopalk	Hinnatasemega (SKP) korrigeeritud palganõue, eurot	Hinnatasemega (tarbimine) korrigeeritud palganõue, eurot	Hinnatasemega (hotellid ja restoranid) korrigeeritud palganõue, eurot
Eesti	4500	2,4	3,1	5017	4834	4712
Läti	3432	2,2	3,0	4285	4248	3977
Portugal	3040	1,8	2,5	3606	3519	4153
Malta	2700	1,5	1,9	3027	2961	2928
Horvaatia	2232	1,3	1,8	3312	3239	2657
Hispaania	2160	0,9	1,1	2315	2213	2568
Ungari	2000	1,3	2,0	3096	3185	3231

Keskmise palga andmed tuginevad lehel https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_European_countries_by_average_wage avaldatud infole, hinnataseme (2022) allikas on Eurostat (prc_ppp_ind).

Enne 01.01.2023 kehtinud piisavate rahaliste vahendite määra nõude (3500 eurot kuus) põhjal oleks Eesti endiselt vaadeldud riikide seas suhteliselt range piiranguga. Erinevate suhteliste näitajate põhjal jääb see palganõue Läti ja Portugali vahele, teistest riikidest aga oleks nõue 30-50% rangem.

Jääb segaseks, mis kaalutlustel on seatud kõrged sissetuleku nõudmised Eestisse tulevatele diginomaadidele, kes aitavad oma siinolekuga elavdada majandust ja toovad maksutulu samal ajal pikaajalisi kohustusi riigile tekitamata. Seda eriti tänases olukorras, kus otsitakse katet riigieelarve puudujäägile.

Eelnevast tulenevalt on meie ettepanek alustada piisavate rahaliste vahendite määra muutmine. On oluline, et kõik alternatiivsed variandid viisataotluse piisavate rahaliste vahendite määra nõude ja alternatiivide osas oleks analüüsitud:

- **Näiteks kaaluda 0,6-kordset sotsiaalhoolekande seaduse § 131 lõike 3 alusel kehtestatud toimetulekupiiri iga Eestis viibitava päeva kohta.** See viiks piisavate rahaliste vahendite määra nõude summa suuruse tagasi suurusjärku, mis kehtis kuni viimase muudatuseni ehk ca 3600 eurot kuus. See tähendaks kas Eesti 2-kordset keskmist või 2,4-kordset mediaanpalka (III kvartali 2023 palkadega võrreldes).
- **Või analüüsida pangas 12 kuuks piisava summa olemasolu nõude kasutamise võimalust kas siis ainsa tingimusena või valikuvariandina igakuise sissetuleku nõude kõrval.** See muudaks Eesti konkurentsivõimelisemaks eriti siis, kui oleks võimalik valida näiteks kahe alternatiivi vahel, kas tõendada 12. kuuks piisava summa olemasolu pangas või piisavate rahaliste vahendite olemasolu iga Eestis viibitava päeva kohta.

Palun kaaluda siseministri määruse muudatuse algatamist erinevate lahendusvõimalusi arvesse võttes, et seada Eesti teiste riikidega võrreldavamasse konkurentsi ja võimaldada diginomaadide arvu kasvu läbi suurendada ka Eesti ettevõtete ja majanduse tulu. MKM on igati avatud selleleemalisele diskussioonile ning valmis aktiivselt kaasa mõtlema ja argumenteerima, et tulemusena looksime parimad tingimused Eesti majanduse toetamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiainminister

Külli Kraner
6256409 kylli.kraner@mkm.ee